

1879. évi XVIII. törvénycikk

a magyar nyelv tanításáról a népoktatási tanintézetekben¹

Szükséges lévén, hogy a magyar nyelvnek, mint az állam nyelvének elsajátítására, minden állampolgárnak kellő mód nyujtassék, e végből a következő intézkedések állapittatnak meg:

1. § Minden, akár felekezeti, akár másnemű oly tanító-képző intézetben, a melyben a tanítás nyelve nem a magyar, a magyar nyelv, mint már az 1868: XXXVIII. tc. rendelete szerint is ez intézetekben köteles tantárgy, oly óraszámmal tanítandó, hogy azt az egész tanfolyam alatt minden tanítójelölt beszédben és írásban elsajátíthassa.

2. § A jelen törvény hatályba léptét követő 3 évi tanító-képző intézeti tanfolyam eltelte után, vagyis 1882. évi június 30-tól kezdve tanítói oklevelet senki sem nyerhet, és a képezdei tanfolyamot akár magán úton, akár tanintézetben 1882-re vagy azután végzett egyének közül tanítói vagy segédtanítóul senki sem alkalmazható, a ki a magyar nyelvet beszédben és írásban annyira el nem sajátította, hogy azt a népiskolában taníthassa.

3. § A már hivatalban levő, vagy tanító pályára lépő azon egyének, kik a képezdei tanfolyamot az 1872-től 1881-ik év végeéig terjedő időközben végezték el – illetőleg végezendik el – avagy ezen idő alatt léptek, vagy lépnek a tanítói hivatalba, – kötelesek a magyar nyelvet – ha azt nem bírják – a jelen törvény hatályba léptétől számított 4 év alatt annyira elsajátítani, hogy azt a népiskolában tanítani képesek legyenek.

E képesség egy, a ministerium által rendeleti után szabályozandó vizsgatétellel igazolandó.

Oly községekben, hol magyar és nem magyar ajkuak vegyesen laknak, akár községi, akár felekezeti, akár egyéb nyilvános népiskolákban, az 1883-ik évtől fogva ugy rendes, mint segéd- vagy ideiglenes tanítóul csak oly egyének alkalmazandók, kik a magyar nyelvet tanítani képesek; azonban az 1883-ik évig is a tanítói állomások betöltésénél a magyar nyelvet tudóknak elsőbbség adandó; valamint a községi elemi népiskolákra nézve az 1868. XXXVIII. törvénycikk 58. §-ában és az 1876. XXVIII. tc. 13. §-ának 2. és 3. kikezdésében foglalt rendelkezések szigoruan végrehajtandók.

4. § A magyar nyelv az összes bárminemű nyilvános népiskolákban a köteles tantárgyak közé ezennel felvételik.

Azonban mindaddig, míg a magyar nyelv tanítására alkalmas kellő számú tanító fog rendelkezésre állani, ezen törvény fennebbi rendelete csak fokozatosan, következőleg léptethető életbe:

minden oly elemi népiskolában, melyek tannyelve nem a magyar, de oly tanító van alkalmazva, ki annak tanítására képes, a magyar nyelv, mint köteles tantárgy, már a jelen törvény hatályba léptét követő tanévben; azon elemi népiskolákban pedig, a melynél ily tanító alkalmazva nincs, mihelyt a 2-ik és 3-ik §-ok értelmében, a magyar nyelv tanításra képes tanító alkalmazva leend, azonnal tanítandó.

A magyar nyelv ezen köteles tanítását az összes községi népiskolákban a vallás- és közoktatási minister külön rendeletben szabályozza. – E szabályrendeletet, az óraszámra nézve, a népiskolai tantervek megállapításánál, az összes felekezeti és egyéb iskolai hatóságok is kötelesek szem előtt tartani.

5. § A jelen törvény intézkedései kitesztetnek az 1868:XXXVIII. tc. 16-22. §-ai értelmében fennálló és felállítandó nem magyar tannyelvű tanintézetekre is.

1 Szentelítve: 1879. V. 22. Kihirdetve: az országgyűlés képviselőházában 1879. V. 24., a főrendek házában 1879. V. 25.

6. § Az előbbi szakaszokban foglalt határozatok és átmeneti intézkedések foganatosítását, a vallás- és közoktatási minister, a tanfelügyelők, s a népiskolai hatóságokról szóló 1876:XXVIII. törvénycikkben (3. §) megnevezett egyéb közegei által ellenőrzi.

E célból:

1. Azon tanító-képző intézeteknél, melyekben a tannyelv nem a magyar, a tanfelügyelőnek a tanítás alkalmával időközönként tett látogatásain felül, úgy az évi, mint a képesítő vizsgálatok a tanfelügyelőnek, vagy a közoktatásügyi minister által kinevezett helyettesének jelenlétében és részvételével tartatnak meg és a képesítő oklevelek 1882. évi június 30-ától fogva, általa is aláírva csak azon az esetben adhatók ki, ha a vizsgálattevő a magyar nyelvet a jelen törvény 2. §-a értelmében kellően bírja.

A tanfelügyelőnek ellenzése ellen azonban a jelölt, a vizsgálat napjától számított legfeljebb 30 nap alatt, a vallás- és közoktatási ministerhez felfolyamodhatik, a ki ez esetben egy általa kinevezendő három tagu bizottság által újra megvizsgáltatja őt s ha ez a folyamodót a magyar nyelvben a 2-ik §-ban megszabott mértékben képesnek találja, az oklevél neki azonnal kiadandó.

A bizottság határozata az oklevélre rávezetendő.

2. A közoktatásügyi minister felügyel arra, hogy az 1876:XXVIII. tc. 5. § 3. pontja értelmében bemutatott tantervekbe a magyar nyelv a jelen törvényeknek megfelelőleg, kellő kiterjedésben legyen fölvéve és ugyanezen törvény 5. §-a 3. b) pontja szerint a tanításra felügyeltet.

3. A jelen törvény rendeleteinek meg nem tartása esetében az 1868:XXXVIII. tc. 15. §-a, illetőleg az 1876:XXVIII. tc. 7. §-a alkalmazandó. És végül:

4. Az 1868:XXXVIII. tc. 22. §-a intézkedései azon esetben is alkalmazandók, ha a jelen törvény előző szakaszában megemlített intézetek, ezen törvény rendeleteinek eleget nem tettek.

7. § Mindenütt, hol e törvényben tanító-képezdek, tanítók, tanítójelöltek, segéd- vagy helyettes tanítókról van szó, a tanítónő-képezdek, tanítónők, tanítónő-jelöltek, segéd- vagy helyettes tanítónők is értendők.

8. § A jelen törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatási minister bizatik meg.

TARTALOMJEGYZÉK

1879. évi XVIII. törvénycikk	1
a magyar nyelv tanításáról a népoktatási tanintézetekben	1